

KWESTIA MŁODZIEŻY  
W POLITYCE ROZWOJU  
REGIONU MORZA BAŁTYCKIEGO



Przemysław Kulawczuk  
Andrzej Poszewiecki  
Agata Ludwiczak

# KWESTIA MŁODZIEŻY W POLITYCE ROZWOJU REGIONU MORZA BAŁTYCKIEGO

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego  
Gdańsk 2019

Recenzent  
prof. dr hab. Jan Komorowski

Redaktor Wydawnictwa  
Małgorzata Tymorek

Projekt okładki i stron tytułowych  
Nadia Issa

Skład i łamanie  
Michał Janczewski

Publikacja sfinansowana ze środków  
Prorektora do spraw Nauki Uniwersytetu Gdańskiego  
oraz Wydziału Ekonomicznego i Katedry Makroekonomii  
Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański  
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-029-4

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego  
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot  
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206  
e-mail: [wydawnictwo@ug.edu.pl](mailto:wydawnictwo@ug.edu.pl)  
[www.wyd.ug.edu.pl](http://www.wyd.ug.edu.pl)

Księgarnia internetowa: [www.kiw.ug.edu.pl](http://www.kiw.ug.edu.pl)

Druk i oprawa  
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego  
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot  
tel. 58 523 14 49, fax 58 551 05 32

# SPIS TREŚCI

---

---

<b>Wprowadzenie</b> . . . . .	9
<b>Rozdział 1</b>	
<b>Problemy rozwojowe wybranych jednostek terytorialnych Euroregionu Bałtyk</b> . . . . .	15
1.1. Peryferyjność jako problem rozwoju regionalnego . . . . .	15
1.2. Zjawisko depopulacji Euroregionu Bałtyk . . . . .	17
1.2.1. Depopulacja w regionie bałtyckim w kontekście wybranych teorii migracji oraz koncepcji polityki regionalnej . . . . .	19
1.2.2. Tendencje depopulacyjne w wybranych obszarach Euroregionu Bałtyk . . . . .	23
<b>Rozdział 2</b>	
<b>Sytuacja społeczno-ekonomiczna w jednostkach terytorialnych Euroregionu Bałtyk z punktu widzenia szans rozwojowych młodego pokolenia</b> . . . . .	29
2.1. Charakterystyka objętych analizą obszarów Euroregionu Bałtyk . . . . .	29
2.1.1. Analiza rynku pracy, poziomu wynagrodzeń i perspektyw zatrudnienia . . . . .	29
2.1.2. Warunki zamieszkania . . . . .	33
2.1.3. Jakość usług publicznych . . . . .	40
2.1.4. Warunki życia młodzieży w świetle danych (Global) World Youth Index . . . . .	48
2.1.5. Edukacja a szanse rozwojowe młodzieży . . . . .	53
2.2. Szanse rozwojowe młodzieży na tle sytuacji społeczno-ekonomicznej wybranych obszarów Euroregionu Bałtyk . . . . .	61

### **Rozdział 3**

#### **Warunki życia młodzieży w badaniu porównawczym CASYPOT:**

<b>podstawy metodologiczne i sposoby spędzania wolnego czasu . . . . .</b>	<b>63</b>
3.1. Wprowadzenie metodologiczne . . . . .	63
3.2. Sposoby spędzania wolnego czasu . . . . .	65
3.2.1. Postawy młodzieży wobec czasu wolnego . . . . .	65
3.2.2. Spędzanie czasu wolnego przez młodzież . . . . .	68
3.3. Wnioski . . . . .	78

### **Rozdział 4**

<b>Rola szkoły w życiu młodych . . . . .</b>	<b>81</b>
4.1. Typy szkół, z których uczniowie brali udział w badaniu . . . . .	81
4.2. Pomiar subiektywnego postrzegania rzeczywistości szkolnej przez młodzież . . . . .	83
4.3. Zakres zachowań negatywnej subkultury szkolnej . . . . .	85
4.4. Relacje uczniowie – nauczyciele . . . . .	88
4.5. Kultura szkolna . . . . .	90
4.6. Gotowość młodzieży do włączenia się w procesy decyzyjne w życiu szkolnym, a praktyczne możliwości decydowania . . . . .	94
4.6.1. Skłonność młodzieży do uczestniczenia w procesach decyzyjnych w szkole . . . . .	94
4.6.2. Praktyczne możliwości decydowania przez młodzież o życiu szkolnym . . . . .	99

### **Rozdział 5**

<b>Warunki zdrowotne młodzieży . . . . .</b>	<b>105</b>
5.1. Ogólny stan zdrowia i najczęściej występujące problemy . . . . .	105
5.2. Aktywność fizyczna w życiu codziennym . . . . .	110
5.3. Używków wśród młodzieży . . . . .	112
5.3.1. Papierosy . . . . .	112
5.3.2. Alkohol . . . . .	113
5.3.3. Narkotyki . . . . .	118
5.4. Troska o zdrowie z perspektywy szans rozwojowych młodzieży . . . . .	119

### **Rozdział 6**

<b>Rola rodziny w życiu młodzieży . . . . .</b>	<b>121</b>
6.1. Rodzina jako ostoja bezpieczeństwa i zaufania . . . . .	121
6.2. Materialno-ekonomiczna funkcja rodziny . . . . .	127

6.3. Rodzina jako istotny czynnik w planach na przyszłość . . . . .	129
6.4. Przemiany w obszarze tradycyjnych więzi rodzinnych . . . . .	135

## Rozdział 7

<b>Zaangażowanie polityczne i społeczne młodzieży. Praca . . . . .</b>	<b>137</b>
7.1. Zainteresowanie sprawami społeczno-politycznymi . . . . .	137
7.2. Aktywności w sferze polityczno-społecznej . . . . .	141
7.3. Praca a nauka młodzieży . . . . .	148
7.4. Praca w planach na najbliższą przyszłość . . . . .	150
7.5. Zaangażowanie społeczne, polityczne i zawodowe młodzieży: wnioski końcowe . . . . .	157

## Rozdział 8

<b>Decyzje o przyszłości . . . . .</b>	<b>159</b>
8.1. Przewidywania młodzieży w zakresie najbliższej przyszłości po szkole średniej . . . . .	159
8.2. Czynniki wpływające na decyzje młodzieży o opuszczeniu gminy . . . . .	162
8.3. Czynniki wpływające na decyzje młodzieży o pozostaniu w gminie . . . . .	169
8.4. Zestawienie czynników decyzyjnych według ich ważności przy podejmowaniu decyzji o opuszczeniu lub pozostaniu w miejscu zamieszkania . . . . .	175
8.5. Wnioski z badania – wspólne dla wszystkich badanych gmin . . . . .	176
8.5.1. Młodzież a przyszłość . . . . .	177
8.5.2. Praca . . . . .	177
8.5.3. Zaangażowanie społeczne młodzieży . . . . .	178
8.5.4. Zdrowie młodzieży . . . . .	178
8.5.5. Czas wolny młodzieży . . . . .	178
8.5.6. Nauka szkolna . . . . .	179
8.5.7. Wnioski końcowe z badania . . . . .	180

## Rozdział 9

<b>Deficyty i nadwyżki potencjałów rozwojowych dotyczących młodzieży, mające wpływ na rozwój regionu . . . . .</b>	<b>181</b>
9.1. Deficyt dobrych miejsc pracy i możliwości realizacji kariery . . . . .	182
9.2. Deficyty i nadwyżki w zakresie materialnych warunków zamieszkania . . . . .	187
9.3. Deficyty i nadwyżki potencjałów w zakresie atrakcyjności spędzania czasu wolnego . . . . .	188

9.4. Deficyty i nadwyżki w zakresie potencjałów społecznych . . . . .	191
9.5. Pozycjonowanie ważności czynników decyzyjnych młodzieży o opuszczeniu lub pozostaniu w gminie w kontekście różnicy potencjałów . . . . .	193
9.6. Deficyty włączenia młodzieży w procesy decyzyjne w życiu szkolnym . . . . .	195
9.7. Wnioski dla polityki regionalnej w Euroregionie Bałtyk związane z występowaniem deficytów rozwojowych . . . . .	202

## **Rozdział 10**

<b>Dylematy strategiczne związane z wyborem polityki młodzieżowej wspierającej obszary peryferyjne Euroregionu Bałtyk . . . . .</b>	<b>209</b>
10.1. Polityka młodzieżowa jako autonomiczna polityka rozwoju młodzieży w Euroregionie Bałtyk . . . . .	210
10.2. Polityka młodzieżowa jako element polityki regionalnej w Euroregionie Bałtyk . . . . .	219
10.3. Dylematy strategiczne – wnioski na podstawie sporządzonych dokumentów i prac . . . . .	231

## **Rozdział 11**

<b>Włączenie polityki młodzieżowej do rozwoju regionalnego w Polsce. Scenariusz zmian . . . . .</b>	<b>233</b>
---	------------

## **Rozdział 12**

<b>Wykorzystanie badań młodzieży w przyszłości . . . . .</b>	<b>239</b>
--	------------

<b>Bibliografia . . . . .</b>	<b>243</b>
-------------------------------	------------

<b>Spis schematów . . . . .</b>	<b>247</b>
---------------------------------	------------

<b>Spis tabel . . . . .</b>	<b>249</b>
-----------------------------	------------

<b>Spis wykresów . . . . .</b>	<b>253</b>
--------------------------------	------------